

ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ
Факультет обліку та фінансів
Кафедра організації обліку та аудиту

Пояснювальна записка

до дипломної роботи
на здобуття ступеня вищої освіти магістр

на тему: «Методика й організація бухгалтерського обліку та аудит операцій з
реалізації продукції (на матеріалах приватного підприємства
«імені Калашника» Полтавського району)»

Виконав: здобувач вищої освіти
ступеня магістр, 2 курсу групи 1
за освітньо-професійною програмою
«Облік і оподаткування»
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
очної форми навчання
Олійник Т. І.
Керівник: Левченко З. М.
Рецензент: Остапенко Т. М.

Полтава – 2018 року

ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ
Факультет обліку та фінансів

УДК 657

Олійник Таміла Ігорівна

МЕТОДИКА Й ОРГАНІЗАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА
АУДИТ ОПЕРАЦІЙ З РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОДУКЦІЇ

Освітньо-професійна програма «Облік і оподаткування»
Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

Автореферат
дипломної роботи
на здобуття ступеня вищої освіти магістр

Полтава 2018

Дипломною роботою є рукопис
Робота виконана в Полтавській державній аграрній академії на кафедрі
організації обліку та аудиту факультету обліку та фінансів

Науковий керівник *кандидат економічних наук, доцент,
Левченко Зоя Михайлівна,
Полтавська державна аграрна академія
професор кафедри організації обліку та аудиту*

Рецензент ***Остапенко Тетяна Миколаївна**
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри бухгалтерського обліку
Полтавська державна аграрна академія*

Захист відбудеться «20» грудня 2018 р. о 9.00 годині на засіданні
екзаменаційної комісії у ПДАА за адресою: 36000, м. Полтава,
вул.. Сковороди 1/3, навчальний корпус 4, аудиторія 434.

Відповідальний
за нормо контроль

С. В. Тютюнник

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Аграрне виробництво в Україні є однією з провідних галузей, що задовольняє потреби держави у забезпеченні населення продовольством, є достатньо стабільним, приносить значну частину національного багатства та сприяє наповненню бюджету держави.

Мета аграрних підприємств втілюється шляхом розвитку технології виробництва та налагодженням ринку сільськогосподарської продукції. Реалізація продукції сільськогосподарського виробництва забезпечує останній етап кругообігу коштів та є джерелом постійних грошових надходжень. Облікове супроводження процесів реалізації готової продукції, отриманої в результаті біологічних перетворень біологічних активів, документування, оцінка та визначення доходів від реалізації та її собівартості потребують поглиблених досліджень.

Аналіз останніх наукових розробок і публікацій показав, що проблемні питання організації бухгалтерського обліку і аудиту процесів реалізації сільськогосподарської продукції розглянуті в працях науковців, таких як: В. В. Бабіч, Ф. Ф. Бутинець, О. Ф. Вербило, С. Ф. Голов, А. Г. Загородній, О. Я. Кислиця, Г. О. Крамаренко, А. М. Лебедева, С. О. Левицька, О. В. Лишиленко, М. Ф. Огійчук, В. К. Орлова, І. В. Садовська, В. В. Сопко, Л. К. Сук, Ю. М. Тютюнник та ін. Особливо гостро постало питання організаційного забезпечення оцінки доходів від реалізації та собівартості реалізації сільськогосподарської продукції після введення в облікову практику України Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи». Це спричинене несприйняттям його вимог значною більшістю практикуючих працівників бухгалтерського обліку у вітчизняних аграрних підприємствах. Отже вирішення цих питань ще є наразі актуальними.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дипломна робота виконується в межах затвердженої програми науково-дослідних робіт кафедри організації обліку та аудиту за темою «Науково-методичні засади обліку та аудиту в умовах євро інтеграційних процесів».

Мета і завдання дослідження. Мета дослідження полягає у вивченні особливостей організації облікового процесу у аграрному підприємстві щодо процесів реалізації готової продукції, оцінки та визнання доходів від реалізації та собівартості реалізації.

Завдання дослідження полягають в наступному:

- виявити сутність реалізації сільськогосподарської продукції як господарської операції у діяльності аграрних підприємств та узагальнити думки провідних науковців;
- визначити економічний зміст реалізації сільськогосподарської продукції та її головні канали;
- вивчити нормативно-правове забезпечення організації бухгалтерського обліку процесів реалізації готової продукції сільськогосподарського виробництва;

- розробити пропозиції щодо удосконалення системи організації бухгалтерського обліку процесів реалізації продукції сільськогосподарського виробництва;

- узагальнити досвід документування обліку процесів реалізації сільськогосподарської продукції та оцінки доходів і собівартості реалізації;

- вивчити методику та техніку проведення аудиту процесів реалізації продукції сільськогосподарського виробництва та фінансових результатів підприємства в цілому.

Об'єкт і предмет дослідження. Об'єктом дослідження є облікові процедури відображення господарських операцій щодо обліку процесів реалізації продукції сільськогосподарського виробництва у Приватному підприємстві «імені Калашника» Полтавського району Полтавської області.

Предметом дослідження є теоретичні, методологічні та практичні аспекти обліку і аудиту процесів реалізації продукції сільськогосподарського виробництва на підприємстві.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети у дипломній використані методи дослідження: порівняння показників в динаміці, розробка системи узагальнюючих і часткових показників, порівняння відносних величин, для визначення стану обліку на підприємстві використаний метод спостереження, монографічний та інші. В роботі для практичного дослідження організації і методики обліку і аудиту процесів реалізації продукції сільськогосподарського виробництва використані показники роботи Приватного підприємства «імені Калашника» за 2015–2017 роки.

Наукова новизна одержаних результатів:

- досліджені та узагальнені сучасні наукові твердження щодо економічної сутності процесу реалізації у аграрному підприємстві в цілому, готової продукції зокрема;

- запропоновані процедури по створенню системи організації бухгалтерського обліку процесів реалізації продукції сільськогосподарського виробництва;

- аргументовані правила проведення розрахунків за реалізовану сільськогосподарську продукцію готівкою у правовому полі України;

- узагальнені вимоги до системи документування господарських операцій з обліку процесів реалізації продукції сільськогосподарського виробництва;

- запропоновані процедури організації роботи по визначенню доходів від реалізації та їх оцінки згідно вимог міжнародних стандартів обліку, визначення собівартості реалізації;

- визначені заходи по проведенню аудиту процесів реалізації сільськогосподарської продукції, аргументовані методи проведення аудиту.

Практичне значення одержаних результатів. Запропоновані організаційні процедури щодо розрахунків за реалізовану сільськогосподарську продукцію готівкою, визначення справедливої вартості продукції сільськогосподарського виробництва та документування процесів реалізації мають практичне значення для підприємства.

Апробація результатів дослідження. Підсумки наукового дослідження

довідалися, обговорювались автором й одержали позитивну оцінку на студентській науково-практичній конференції Полтавської державної аграрної академії 25 - 26 квітня 2018 р. м. Полтава, Полтавська державна аграрна академія.

Публікації. Основні положення дослідження викладено у 2 працях, в тому числі: у наукових виданнях 1 стаття та 1 тези у матеріалах конференції.

Структура та обсяг дослідження. Дипломна робота складається із вступу, чотирьох розділів, висновків, додатків, списку використаних джерел, що нараховує 72 найменування, містить 12 таблиць, 1 рисунок, 7 додатків. Основний зміст викладений на 105 сторінках друкованого тексту.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

У **вступі** визначено актуальність теми дипломної роботи, відображено мету, основні завдання, об'єкт і предмет дослідження, розкрито наукову новизну та практичне значення, наведені дані про публікації.

У першому розділі «**Методичні основи організації бухгалтерського обліку реалізації продукції**» досліджені трактування поняття «реалізація», визначення процесу реалізації сільськогосподарської продукції в економічній літературі, класифіковані канали реалізації, визначені основні етапи процесу реалізації, порядок визнання доходу від реалізації продукції. Запропонована система організації бухгалтерського обліку процесів реалізації, актуалізовані питання обліку реалізації сільськогосподарської продукції за готівку.

Реалізація – господарська операція суб'єкта підприємницької діяльності, яка передбачає передачу права власності на окремі об'єкти (продукцію, роботи, послуги, основні засоби, товарно-матеріальні цінності, акції тощо, а також підприємство в цілому) іншому суб'єкту підприємницької діяльності в обмін на еквівалентну суму коштів чи боргових зобов'язань.

За твердженнями вчених процес реалізації продукції – це завершальна стадія кругообігу господарських засобів, яка безпосередньо пов'язана із реалізацією готової продукції, виконаних робіт та наданих послуг підприємством і, як наслідок, із визначенням фінансового результату його діяльності.

Основними каналами реалізації сільськогосподарської продукції є:

- продаж продукції заготівельним організаціям на основі договорів контрактації, укладених між ними та сільськогосподарськими підприємствами;
- реалізація продукції безпосередньо підприємством та через посередників – аграрні біржі та агроторгові будинки, товарні біржі, аукціони за форвардними, ф'ючерсними контрактами, опціонами та спотовими угодами або здійснення поточних торгових операцій за зразками продукції через своїх повноважних представників чи брокерів;
- реалізація продукції на основі укладених договорів за готівку та за бартером іншим підприємствам;
- реалізація виробленої продукції через власну торговельну мережу;

- реалізація сільськогосподарської продукції працівникам господарства за готівку, в рахунок заробітної плати або видача у формі натуральної оплати праці;

- повернення позик сільськогосподарською продукцією, яка враховується у складі реалізації;

- обмін неподібними активами.

Згідно принципу нарахування, визначеному основоположним принципом бухгалтерського обліку та фінансової звітності у Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», доходи і витрати відображаються у бухгалтерському обліку та фінансовій звітності в момент їх виникнення, незалежно від дати надходження або сплати грошових коштів.

Такий підхід до формування доходів від реалізації продукції визнає головною підставою для визнання доходу і відображення його в звітності здійснення процесу відвантаження продукції покупцеві з обов'язковим переходом права власності, всіх вигод і ризиків щодо продукції від продавця до покупця. Цей момент прийнято вважати моментом реалізації продукції, в який визнається дохід від реалізації продукції одночасно з визнанням дебіторської заборгованості покупців при безготівкових розрахунках чи торгової виручки при розрахунках готівкою. Умови визнання моменту реалізації визначені міжнародними правилами INKOTERMS.

Облікове забезпечення процесів реалізації здійснюється за рахунок раціональної організації бухгалтерського та внутрішньогосподарського (управлінського) обліку і звітності. Це є можливим виконати з використанням нами запропонованого алгоритму організаційних процедур облікового процесу цього сегменту бухгалтерського обліку:

1. Організація оприбуткування продукції від виробництва. Включає в себе організацію обліку отриманої продукції в кількісному виразі, її зважування, обмірювання, контроль якості та споживчих властивостей.

2. Організація складського обліку готової продукції, яка надходить на склад для зберігання чи подальшої доробки перед реалізацією. Включає в себе організацію вагового господарства, наявність спеціальних складських приміщень, проведення експертизи та контролю якості отриманої від виробництва продукції та після доробки, чищення, сортування, пакування, первісної переробки.

3. Організація оцінки і визначення первісної вартості. Методика оцінки сільськогосподарської продукції за справедливою вартістю наведена в Методичних рекомендаціях з бухгалтерського обліку біологічних активів.

4. Організація обліку реалізації сільськогосподарської продукції. Ця процедура передбачає укладання відповідних договорів з покупцями, контролю їх виконання та визначення цін реалізації відповідно до умов поставки.

Проведені нами дослідження щодо організації реалізації сільськогосподарської продукції за готівку, дали змогу стверджувати, що виробництво сільськогосподарської продукції аграрними товаровиробниками забезпечує їм постійне надходження грошової виручки. При реалізації великих партій сільськогосподарської продукції трейдерам, які працюють з

використанням у розрахунках готівки, необхідно керуватися вимогами щодо обмеження готівкових розрахунків протягом дня.

У другому розділі «**Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємства**» досліджені організаційно-правові засади функціонування та ведення бухгалтерського обліку підприємства та його облікової політики.

Приватне підприємство «імені Калашника» здійснює самостійну, ініціативну, систематичну, на власний ризик господарську діяльність в аграрній галузі з метою одержання прибутку, наступного його розподілу між учасниками та досягнення економічних і соціальних результатів.

За результатами аналізу складу, структури та динаміки активів балансу Приватного підприємства «імені Калашника» можна сформулювати наступні висновки:

- у структурі майна за характером участі в господарському процесі та швидкістю обороту переважають оборотні активи (52,2 % на кінець 2017 р.), вартість яких збільшилася на 12547 тис. грн, або 23,2 %. Водночас вартість необоротних активів зросла на 31680 тис. грн (у 2,04 рази), та їх частка в загальній вартості активів постійно зростає;

- за формою функціонування матеріальні активи збільшилися на 48989 тис. грн (9,4 %), а фінансові зменшились – на 5391 тис. грн (9 %). У підсумку частка матеріальних активів у майні зросла на 68,9 %. Нематеріальні активи підприємство залишилися стабільними;

- за ознакою чутливості до інфляційних процесів монетарні активи зменшились, а немонетарні зросли, що свідчить про негативну динаміку, що призвело до погіршення структури активів за рівнем ліквідності, ростом частки важко ліквідних та низько ліквідних активів.

Результати аналізу складу, структури та динаміки пасивів балансу Приватного підприємства «імені Калашника» дозволяють сказати, що у 2017 р. порівняно з 2015 р. величина власного капіталу збільшилася на 47,1 %, а позикового – на 172,8 %. Завдяки цьому частка власного капіталу в структурі пасивів зменшилась у 2017 р. Частка позикового капіталу, відповідно, зросла з 3,9 % до 6,9 %. Отже, товариство має позитивну динаміку фінансової стійкості за критерієм забезпеченості власним капіталом; за тривалістю використання постійний капітал, який включає власний капітал і довгострокові зобов'язання, збільшився на 39931 тис. грн (49,5 %), а змінний капітал, тобто поточні зобов'язання, – на 3696 тис. грн (114,5 %).

Проведений аналіз платоспроможності підтверджує загальне зниження платоспроможності підприємства. Значення коефіцієнта абсолютної ліквідності знизилось до 0,294 у 2017 році, але все ж залишається вищим нормативного значення.

Метою облікової політики Приватного підприємства «імені Калашника» є визначення єдиних організаційних і методичних підходів до бухгалтерського обліку, розподілу відповідальності та обов'язків з організації та ведення бухгалтерського обліку, формування первинної документації, складання і подання звітності для задоволення інформаційних потреб її споживачів. Серед основних складових облікової політики з обліку операцій з реалізації

сільськогосподарської продукції можна виділити наступні елементи:

- визначення та затвердження методики первинної оцінки сільськогосподарської продукції;
- встановлення облікової одиниці обліку продукції;
- визначення конкретних методів оцінки сільськогосподарської продукції та розрахунок торговельної націнки;
- порядок здійснення інвентаризації сільськогосподарської продукції;
- порядок визначення доходу від реалізації сільськогосподарської продукції в залежності від способів оцінки сільськогосподарської продукції в момент первісного визнання;
- порядок визначення складу витрат на місці продажу, які виключаються при визначенні чистого доходу підприємства від реалізації продукції сільськогосподарського виробництва;
- методика визначення суми витрат на місці реалізації продукції сільськогосподарського виробництва.

У третьому розділі **«Організація бухгалтерського обліку реалізації продукції»** досліджені основні аспекти організації документування процесів реалізації продукції на підприємстві, синтетичного та аналітичного обліку, оподаткування реалізації продукції податком на додану вартість та організацію складання податкової накладної та її реєстрації в Єдиному реєстрі податкових накладних.

Для обліку доходів від реалізації призначений рахунок 70 «Доходи від реалізації». Рахунок 70 «Доходи від реалізації» призначено для узагальнення інформації про доходи від реалізації готової продукції, робіт і послуг, а також про суму знижок, наданих покупцям та про інші вирахування з доходу.

Згідно Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій та Інструкції щодо його застосування рахунок 90 «Собівартість реалізації» призначено для узагальнення інформації про собівартість реалізованої готової продукції, товарів, виконаних робіт, наданих послуг.

За дебетом рахунку 90 «Собівартість реалізації» відображається виробнича собівартість реалізованої готової продукції, робіт, послуг; фактична собівартість реалізованих товарів (без торгових націнок), страхові виплати відповідно до договорів страхування, за кредитом - списання в порядку закриття дебетових оборотів на рахунок 79 «Фінансові результати».

Собівартість продукції обчислюється за допомогою окремих способів, що залежать від наявності або відсутності тих чи інших факторів калькулювання. Порядок та методика калькулювання собівартості сільськогосподарської продукції визначаються Методичними рекомендаціями з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств. Ця методика визначення вартості сільськогосподарської продукції застосовується в разі обрання її підприємством та зазначенням у розпорядчому документі з облікової політики підприємства. В противному разі підприємство обирає методику оцінки сільськогосподарської продукції згідно положення (стандарту) бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи» за справедливою

вартістю.

Результати діяльності виробничого підприємства від реалізації продукції відображаються у формі № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)», який являє собою форму фінансової звітності підприємства, в якому підсумовуються доходи і витрати звітного періоду та визначається фінансовий результат. Відповідно до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» реалізація продукції відносяться до основної діяльності підприємства, що, в свою чергу складає частину операційної діяльності.

У статті «Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)» (рядок 2000) підприємство відображає чистий дохід від реалізації продукції, товарів, робіт або послуг, тобто дохід (виручку) від реалізації за вирахуванням:

- непрямих податків (ПДВ, акцизного податку);
- інших податків і зборів, що сплачуються з обороту;
- наданих знижок;
- вартості повернутих раніше проданих товарів;
- доходів, які за договорами належать комітентам.

При реалізації сільськогосподарської продукції підприємства обов'язково списують її собівартість. У статті 2050 звіту форми № 2 «Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)» відображають виробничу собівартість реалізованої продукції (робіт, послуг) та/або собівартість реалізованих товарів. Показник наводять у дужках. Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) визначають згідно з П(С)БО 9 «Запаси», П(С)БО 16 «Витрати» і П(С)БО 30 «Біологічні активи». До цієї статті, крім виробничої собівартості, включають також постійні нерозподілені загальногосподарські витрати, що входять до складу собівартості реалізованої продукції.

У формі № 6 «Звітність за сегментами» деталізуються дані про доходи від реалізації продукції, а також її собівартість за географічними та господарськими сегментами підприємства. Це дає змогу проаналізувати, діяльність яких сегментів підприємства є найбільш ефективною, і яка продукція приносить підприємству найбільші прибутки. В результаті проведених досліджень складання фінансової звітності можна зробити висновки, що у фінансових звітах розкривається уся необхідна інформація про реалізовану продукцію, а саме її фактичну вартість на дату балансу, дохід від реалізації продукції, а також її собівартість за звітний період, грошові надходження, що виникли як результат такої реалізації продукції, деталізацію цих даних за сегментами, тощо. Це дозволяє користувачам фінансової звітності аналізувати дані про ефективність процесу реалізації, ділову активність підприємства, рентабельність продажів, а також приймати виважені управлінські рішення.

Інформація щодо собівартості реалізації наводиться також у формі державного статистичного спостереження № 50-сг (річна) «Звіт про основні економічні показники роботи сільськогосподарських підприємств». Показники форми характеризують витрати сільськогосподарських підприємств на виробництво та реалізацію сільськогосподарської продукції, придбання матеріально-технічних ресурсів для виробничих потреб, а також обсяги

надходження і вибуття продукції сільського господарства у цілому по підприємству протягом звітнього року.

У четвертому розділі **«Організація і методика аудиту операцій з реалізації продукції»** досліджені сутність та методику аудиту, організацію аудиторської діяльності, аргументовані процедури проведення аудиту реалізації продукції сільськогосподарського виробництва.

Аудиторська діяльність в Україні регулюється Законом України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність», який визначає правові засади здійснення аудиторської діяльності в Україні і спрямований на створення системи незалежного фінансового контролю з метою захисту інтересів власника. Основною метою функціонування аудиту є аудит фінансової звітності.

Аудит операцій з реалізації продукції в аграрному підприємстві є складовою загальної програми аудиту фінансової звітності. Метою аудиту є встановлення вірогідності облікової інформації щодо процесів реалізації продукції, повноти та своєчасності відображення первинних даних в зведених документах та облікових регістрах, контроль виконання договірних зобов'язань щодо реалізації продукції, встановлення вірогідності відображення в обліку результатів реалізації, визнання доходів від реалізації та фінансових результатів.

Основним документом, що засвідчує результати проведеного аудиту є аудиторський звіт - документ, підготовлений суб'єктом аудиторської діяльності за результатами аудиту фінансової звітності (консолідованої фінансової звітності) відповідно до міжнародних стандартів аудиту та вимог Закону «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність»

Аудит реалізації готової сільськогосподарської продукції розпочинається з перевірки обґрунтованості плану реалізації продукції та цін на неї, витрат виробництва сільськогосподарської продукції та собівартості реалізації, показників якості, відповідності останніх вимогам державних стандартів, технічних умов тощо.

Наступним етапом є перевірка правильності розподілу виробленої продукції на товарну, яка реалізується за межами і в межах сільськогосподарського підприємства, та нетоварну, яку використовують для внутрішньогосподарського виробничого споживання.

Перевірку повноти та правильності визначення фактичної реалізації здійснюють за її складом та видами операцій. За складом виділяють реалізацію:

На обсяг реалізації продукції значною мірою впливає дотримання договірної дисципліни. Тому аудит має бути спрямований на встановлення обґрунтованості договору між сільськогосподарським підприємством і покупцем; доцільності та вигідності його укладення, відповідності чинному законодавству України й міжнародному праву щодо зовнішньоекономічної діяльності.

При встановленні порушення договірних зобов'язань аудитор має оцінити збитки, викликані ними, враховуючи норми права, відповідно до яких

під збитками (втратами) розуміють понесені витрати, втрати або пошкодження майна, не отримані доходи (втрачена вигода).

При перевірці відвантаження та реалізації продукції, потрібно відстежити:

- чи вчасно пред'являються в банк платіжні вимоги - доручення за відвантажену продукцію;

- чи правильно оформлені документи на відпуск продукції у випадках, коли товар відпускається зі складу, з поля, з ферми сільськогосподарського підприємства;

- чи правильно організований складський облік готової продукції сільськогосподарського виробництва в залежності від її видів;

- чи правильно ведеться аналітичний і синтетичний облік відвантаження і реалізації продукції. При чому метод обліку процесів реалізації продукції повинен бути прописаний в розпорядчому документі щодо облікової політики підприємства.

При перевірці операцій з отримання доходів аудитор повинен пам'ятати, що відповідно до П(С)БО 15 дохід визнається під час збільшення активу або зменшення зобов'язання, що зумовлює зростання власного капіталу. Аудитор має впевнитись в тому, що до складу доходів підприємства не включені надходження від інших осіб.

Аудиторський звіт передбачає надання впевненості користувачам шляхом висловлення незалежної думки аудитора про відповідність в усіх суттєвих аспектах фінансової звітності та/або консолідованої фінансової звітності вимогам національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, міжнародних стандартів фінансової звітності або іншим вимогам. Звіт незалежного аудитора є підсумком роботи аудитора і його зміст є надзвичайно важливим, так як він надає впевненості користувачам щодо відповідності фінансової звітності або іншої інформації концептуальним основам, які використовувалися при її складанні

ВИСНОВКИ

Визначення реалізації сільськогосподарської продукції згідно узагальнення думок вчених є господарська операція суб'єкта підприємницької діяльності, яка передбачає передачу права власності на окремі об'єкти (продукцію, роботи, послуги, основні засоби, товарно-матеріальні цінності, акції тощо, а також підприємство в цілому) іншому суб'єкту підприємницької діяльності в обмін на еквівалентну суму коштів чи боргових зобов'язань.

Споживчі характеристики готової продукції сільськогосподарського виробництва зумовлюють особливості організації процесів її реалізації, документування та обліку. Облікове забезпечення процесу реалізації продукції здійснюється за рахунок раціональної організації бухгалтерського та внутрішньогосподарського (управлінського) обліку і звітності.

Основні методичні та теоретичні засади обліку процесів реалізації продукції аграрними товаровиробниками досліджувались за матеріалами

Приватного підприємства «імені Калашника» Полтавського району.

Головною метою діяльності підприємства є отримання прибутку шляхом виробництва сільськогосподарської продукції, її переробки та реалізації, а також здійснення інших видів господарської діяльності, спрямованої на задоволення потреб держави та населення при постійному нарощуванні виробництва, а реалізація сільськогосподарської продукції є головним чинником зростання грошових надходжень і збільшення доходів.

Бухгалтерський облік на підприємстві ведеться згідно Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» та Положень (Стандартів) бухгалтерського обліку. Основні положення організації обліку на підприємстві визначені Наказом про облікову політику. В даному розпорядчому документі відсутні положення щодо оцінки продукції сільськогосподарського виробництва в момент первісного визнання та визначення собівартості реалізації згідно П(С)БО 30 «Біологічні активи», який передбачає можливість застосування двох методів оцінки: за справедливою вартістю та за виробничою собівартістю. В роботі обґрунтована доцільність застосування при оцінці продукції сільськогосподарського виробництва в момент первісного визнання та оцінці доходів від її реалізації справедливої вартості.

Результат фінансово-економічного аналізу діяльності Приватного підприємства «імені Калашника» за період 2015 - 2017 рр. свідчить про наявність переважно негативних ознак і тенденцій. Позитивним є ріст вартості майна, обсягів виробництва сільськогосподарської продукції та чистого доходу від її реалізації. Та все ж динаміка платоспроможності підприємства є негативною, хоча ще знаходиться в межах нормативних значень. За критерієм забезпеченості власними оборотними активами для покриття запасів спостерігається абсолютна фінансова стійкість.

За досліджуваний період поліпшився стан розрахунків з дебіторами, перевищення поточної кредиторської заборгованості над поточною дебіторською заборгованістю позитивно впливає структуру активів та свідчить про покращення розрахунково-платіжних відносин. Також у 2017 р. знизилися показники рентабельності витрат і капіталу.

Організація бухгалтерського обліку процесів реалізації продукції сільськогосподарського виробництва передбачає виконання заходів, характеристика та систематизація яких наведена у роботі. З метою поліпшення документування господарських операцій з обліку реалізації продукції сільськогосподарського виробництва в роботі узагальнені методичні підходи та вимоги до складання первинних документів та розроблений графік документообороту щодо руху носіїв первинної облікової інформації з обліку процесів реалізації сільськогосподарської продукції.

Облік процесів реалізації продукції сільськогосподарського виробництва на підприємстві ведеться з використанням рахунків 70 «Доходи від реалізації» в реалізаційних цінах згідно укладених договорів та 90 «Собівартість реалізації» в оцінці за виробничою собівартістю. Запропонована модель визначення собівартості реалізації за обліковою оцінкою сільськогосподарської продукції

за справедливою вартістю. В роботі узагальнений досвід використання в обліку автоматизованих систем обліку та програмного продукту «1С: Підприємство 8.2».

В роботі вивчені організація та методика проведення аудиту процесів реалізації продукції сільськогосподарського виробництва з урахуванням особливостей саме аграрного виробництва та вимог сучасного законодавства України в галузі аудиту та аудиторської діяльності. Вивчені особливості методики аудиту процесів реалізації за всіма стадіями аудиторських процедур та об'єктами аудиту.

Узагальнені вимоги до складання аудиторського звіту згідно міжнародних стандартів аудиту та Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність», який набрав чинність з 1 жовтня 2018 року.

Враховуючи проведені дослідження, для покращення процесу реалізації сільськогосподарської продукції на підприємстві ми рекомендуємо розробити та практично впровадити управлінські рішення, спрямовані на

- поліпшення виробничих показників у галузях рослинництва і тваринництва;
- дотримання норм витрачання матеріальних ресурсів і зниження собівартості продукції;
- пошук ефективних каналів реалізації продукції;
- вдосконалення структури активів за рахунок випереджального зростання матеріальних активів;
- поліпшення стану розрахунково-платіжних відносин;

З метою удосконалення організації бухгалтерського обліку реалізації продукції сільськогосподарського виробництва пропонуємо:

- внести до розпорядчого документа підприємства щодо облікової політики положення щодо оцінки сільськогосподарської продукції за справедливою вартістю;
- запровадити систему організації бухгалтерського обліку реалізації готової продукції сільськогосподарського виробництва, врахувати особливості реалізації продукції за готівку;
- запровадити графік документообороту з урахуванням систематизації облікових робіт та узагальнення характеристик первинних документів, що використовуються для обліку реалізації продукції сільськогосподарського виробництва.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ

1. Олійник Т. І. Організація обліку сільськогосподарської продукції та її реалізації. / Т. І. Олійник, А. Е. Зубарь, З. М. Левченко. // Економіка і підприємництво: організаційно-методичні аспекти обліку, фінансів, аудиту та аналізу: Збірник наукових праць за результатами наукової роботи факультету обліку та фінансів, Випуск 18, Том 1. – Полтава: ПДАА, 2018. – С. 50 - 53.

2. Олійник Т. І. Реалізація сільськогосподарської продукції за готівку. /

Т. І. Олійник, А. Е. Зубарь, // Матеріали студентської наукової конференції Полтавської державної аграрної академії, 25 - 26 квітня 2018 р. Том І. – Полтава: РВВ ПДАА, 2018. – С. 299 – 300.

АНОТАЦІЇ

Олійник Т. І. Методика й організація бухгалтерського обліку та аудит операцій з реалізації продукції. – Рукопис.

Дипломна робота на здобуття ступеня вищої освіти магістра. Освітньо-професійна програма «Облік і оподаткування». Спеціальність 071 «Облік і оподаткування». – Полтавська державна аграрна академія, Полтава, 2018.

Робота присвячена дослідженню теоретичних та практичних аспектів методики та організації бухгалтерського обліку і аудиту операцій з реалізації продукції.

В результаті дослідження узагальнені пропозиції науковців стосовно визначення поняття «реалізація», економічної сутності процесу реалізації у аграрному підприємстві; запропоновані процедури по створенню системи організації бухгалтерського обліку процесів реалізації продукції сільськогосподарського виробництва; узагальнені вимоги до системи документування господарських операцій з обліку процесів реалізації продукції; визнання доходу від реалізації продукції; аргументовані правила проведення розрахунків за реалізовану сільськогосподарську продукцію готівкою.

Ключові слова: реалізація продукції, готова продукція, продукція сільськогосподарського виробництва; документування, дохід, собівартість реалізації, аудит, аудиторська діяльність.

Oliynyk T. I. Methodology and organization of accounting and audit of operations from realization of products. The manuscript.

Diploma work is on the receipt of degree of higher education of master's degree. Educationally-professional program "Account and taxation". Speciality is a 071 "Account and taxation". it is the Poltava state agrarian academy, Poltava, 2018.

Work is sanctified to research of theoretical and practical aspects of methodology and organization of accounting and audit of operations from realization of products.

As a result of research the generalized suggestions of scientists are in relation to determination of concept "realization", economic essence of process of realization in an agrarian enterprise; offer procedures are on creation of the system of organization of accounting of processes of realization of products of agricultural production; there are the generalized system requirements documenting of economic operations from the account of processes of realization of products; confession of acuests is from realization of products; the rules of realization of calculations are argued for realized agricultural to the products cashs.

Keywords: realization of products, prepared products, products of agricultural production; documenting, acuests, prime price of realization, audit, public accountant activity.